

TREMTIES KNYGA IR LEIDĖJAI

Rašo J. Cienas.

3. VENTA

Ljudas Vismantas knygu leidybos emėsi grynai pilietinės pareigos šaukimais. „Ventos“ nuopelnuose, be kita ko, randame: Maironio „Pavasario Balsus“, B. Brazdžionio „Siaurės pašvaistę“, J. Aisčio „Pilnatį“, L. Dovydeno „Mes ieškom pavasario“, A. M. Katiliskio „Prasilenkimo valandą“, inž. K. Kruliko „Akmens anglis — Belgijos auksas“ (likimas mus, DP, blaško, bet iki šiol tepasirodė vienu viena šia linkme informacinė knyga) ir t. t.

Pirmoji „Ventos“ knyga išėjo 1946 m. Kaledoms. Iki valiotės reformos „Venta“ išleido 12 spaudinių (45.000 egz.), sunaudota apie 10.000 kg popieriaus. Po valiotės reformos iki 1948 gruodžio išleista 4 knygos (bendro 12.000 egz. tiražo, kuriam sunaudota 2500 kg popieriaus). Valiotės reforma visus planus sujaukė. Buvo nutarta vienas formatas beletistikai, kitas poezijai ir visai kitas mūsų klasikams. Buvo pasitelkti dailininkų parama. Knygos išleistas po valiotės reformos pabrango 30%, o knygu išpirkimas sumažėjo 80%. Šiurpi padėtis, bet L. Vismantas ryžtasi grumtis su kliūtimis.

4. AISTIA

Tai vienintelė tremtyje lietuvių kooperatinė leidykla oficialiai pradėjusi veikti 1946, 9. 1 d. „Aistia“ turi nuosavus visus šriftus ir linotipų matricų kompleksus lietuvių, latvių, estų ir kt. kalbomis. Be visos eilės smulkių spaudos darbų (40.000 egz. LTB nario mokesčių knygelė, 11.000 gimnazijoms ir pr. mokykloms atskirų dėstomųjų dalykų programų lapelių, 2000 gimnazijos baigimo diplomų ir t. t.), „Aistia“ išleido 14 dvigubų savarakiškos „Tremtinių Žinios“ (96.000 egz.), „Ludo Baden-Powello“ „Skautų Vadovui“ (4.000 egz.), to paties „Skautybė mergaitėms“ (398 psl., apie 400 klasių, 1.000 egz.), „Laužams liepsnotant“, „Valžgančio „Pragiedruoliai“ (1 tomo 3500 egz. ir 2 tomo 2500 egz.), kun. lic. J. Pauperio „Lietuvių evangelikų giesmynas“ (5.000 egz.), dr. Vydūno „Ein Nachlass...“ (5.000 egz.) to paties „Gyvenimas Prūsų Lietuvoje“ apie 1770 m. kaip jį vaizdavo K. Donelaitis (5.000 egz.) ta pati knyga vokiškai (5.000 egz.) ir t. t. „Aistia“ savo spaudiniams iki 1948 m. lapkritį sunaudoję 22 tonas popieriaus.

5. LS BROLIJOS SPAUDOS SKYRIUS

Jau 1945 m. rugsėjį pradėjo leisti skautų vadams neperiodinę „Skautybę“, kurios 1945 metais išėjo 5 numeriai (iš kart rotatorium, o vėliau perspausdinti spaustuvej), o vėliau dar 8 numeriai (tiražas iki 2000 egz.). Nuo 1946 i. 15 d. pradėjo eiti mėnesinukas „Skautų Aidas“, kurio išėjo 31 numeris. LSB spaudos skyrius, vyr. skt. A. Krauso vadovaujamas, be kitų, išleido šias skautiškas knygas: albumą „Iš taikos rytojų“, J. Lewis „Kaip vesti skiltį“, „Skilčių sistema“ ir t. t. Vaikams išleista A. Krauso paruošto „Gyvulių draugo“ pir-

ma dalis (3000 egz.) ir antra dalis (5000 egz.) ir Balės Voveraitės „Žirgonė ir Gailė“ (4 spalvų paveikslai, 3000 egz.).
Dr. Vydūno raštų iki valiotės reformos spėta išleisti šie: „Kalėjimas — Laisvėjimas“ (1500 egz.), Bhagavata Gita (3000 egz.) ir „Tausresnio žmoniškumo užtekėjimas“ (3000 egz.).

Be kitko, skautai parūpino įvairių paveikslų, k. a.: Z. Kolbos „Tremtiniai“, A. Zmuidzinaučiaus „Regėjimas“, Sv. Kazimieras, Lietuvos kryžiai, Skautiški plakatai „Panemunės stovykla“ ir „Pažaislio stovykla“ kiekvieno iš jų po 500 egz. Po valiotės reformos senų išbėgė-jimo teispasaudinta skt. E. Reikenio ir vyr. skt. A. Krauso „Tau, skiltininke“. Prieš valiotės reformą įdėtas pinigais grįždavo 4—6 savaičių būvyje ir vėl buvo galima bandyti naujų žygių. Taip naudingi spaudiniai, kaip „Skautybė“, „Skautų Aidas“, ir kt. sustojo, ir patys skautai prisiglaudė „Mūsų Kelyje“, kur gavo skautiškaį kempūtį.

6. ŠV. SOSTO DELEGATŪROS SPAUDOS SKYRIUS

pirmuoju spaudiniu išleido S. Suižedėlio „Sv. Kazimiera“, kurį pasirodė 1946 m. kovo mėn. Iš viso iki 1948 m. spalio išleista 19 leidinių (tan skaičiuon įskaitant ir sielovados žurnalo „Aukos“ tris numerius). Bendras puslapių skaičius — 1488. Iš originalių raštų pastebėtini šie: Maldeikio — Maceinos „Lytic problema“, „Tėvai ir vaikai“ ir „Seksualinis auklėjimas“, St. Ylos „Meilė“, vysk. V. Brizgio „Moterystė“ ir kt.

7. TĖVIŠKĖ

įsteigta 1946, 9. 20 d. Ypatinai paminėtini perspausdinimai: V. Krėvės „Dainavos šalies senų žmonių padavimai“ (6000 egz.)

ir Ambrzevičiaus, Griniaus ir Vaičiūlaičio „Visuotinės literatūros istorija“ (4100 egz.).
Bendras „Tėviškės“ spaudinių egzempliorių skaičius 23.100. Popieriaus sunaudota apie 8 tonas. Leidykla buvo sumaniusi daug išleisti, bet vietos spaustuvės netesėjo, netgi „Visuotinės literatūros istorijos“ išleidimas užtruko 10 mėnesių.

8. POVILO ABELKIO

leidyklos pirmoji knyga išėjo 1946 m. rudenį. Iki 1948 m. spalio buvo išleista 21.600 egz. lietuviškų knygų (sunaudota per 5 tonos popieriaus). Be kitų, P. Abelkis išleido H. Nagio „Lapkritio naktyje“ (dail. T. Valiaus iliustruota) ir J. Kaupo „Dr. Kriptuką pragare“ (dail. A. Vaičiūčio iliustruota), spaudoje N. Mazalaitės „Legendos apie Ilgėsį“. Pridurtina: Čia pat po kapituliacijos P. Abelkis, J. Kardelio patariamas, stengėsi gauti leidimą lietuviškam laikraščiui Freiburge leisti, bet okupacinė prancūzų vadovybė leidimo, deja, nedavė.

9. GABIJA

darbą pradėjusi 1947 m. rugsėjį iki 1948 m. spalio išleido 40.155 egz. įvairių mažytio formato spaudinių, k. a. P. Osmolskio „Mažųjų metų 1948“, „Mažoji mokinio enciklopedija“, Maironio „Baladės“, Valžūno albumelis „Kaunas“, K. Hamsuno „Piemėnų trobelė“ ir dar 4 kitos iš tos pat miniatūrinės bibliotekėlės.

KITOS „NEŽINOMOSIOS“ LEIDYKLOS

„Atžalyno“ klausiamas neatsakė. Iš „Atžalyno“ spaudinių (viso jų yra per 20) tremtinio pirmo reikalo bagažai ypač pritinga: „Lietuva šalis mano brangioji“ — Lietuvos vaizdų albumas, paaiškinimai lietuvių, vokiečių ir anglų kalbomis, pedagogikos žurnalas „Tremtinių mokykla“ Nr.

ALOYZAS BARONAS

PASKENDIMAS

Liepsnojo žemė slegiančiam žvaigždžių žydėjime ir tupo ji tyliam alsavime nakties. O mes laidotuvį žingsniu pro ją pratjome Nebepajędami galvų pakelti ir išsitiest.

Ir niekas neklausė sprogtančių žiedų šiūrenimo ir džiaugtis nemokėjo naktim ir žeme auksine. Giedojom „Libera me Domine“ ir patys atkartojom „Amen“ Paskesdami sunkiam, sunkiam netikrumu.

ŽINGSNIAI

Žengį žingsnius ir tu patsai jais netiki, Kaip laimėi tu, kaip pažadai jos netikrais. Mėnuo sunkus ir išsiverkęs pataka, Ir aidį rytmečiai pavasario toltėjimo aidais.

O tu eini be lygsvaros per aukštą lieptą, Kaip rudenį garsinimu basiu, Ir nežinau kas tau ateis paliepti Nebežinūrėt švytėjimo žvaigždžių šviesių.

Kur niekados nevaikšto netikrumas, Ir ilgesys pavasarinės žalumos, Kur kyla aukštumom Velykų ryto dūmai,

Kaip atminimai meilės vasaros vienos... Ir tu tolyn viliojama ir lygsvarą praradęs grūni, Kasdienius savo žingsnius netikruos.

KAIP VYKO KLAIPĖDOS KRAŠTO SUKILIMAS

Gražus ir saulėtis išaušo 1923 m. sausio 10 d. rytas. Jis atnešė Klaipėdos kraštui naujų, kurių visi laukė. Pasirodė, kad Erdmono Simonaičio neveltai sakta Ambasadorių konferencijai Paryžiuje, kad krašte bręsta sukilimas.

Visų trijų apskričių žemesniuose punktuose pasirodė klaipėdiečių būreliai, jie buvo apginkluoti įvairiausių sistemų senais šautuvais ir apsirėnę paprastais civiliais rūbais. Tik ant rankovų turėjo užsirėnę žalias juostas, pažymėtas raidėmis: M. L. S. tai reiškė — Mažosios Lietuvos Savonoriai. Tuos būrelius netikslu būtų buvę vadinti sukilėliais, nes jie nešaudė ir nieko niekam nedarė. Visas jų sukilimas reikšė tie tuo, kad tie savonoriai nuėję į valdžios įstaigas, paimdavo valdininkų bei tarnautojų pasidavėjimus.

Tą pačią dieną vakare buvo išleistas ir paskelbtas įsakymas, įvedęs cenzūrą laikraščiams ir kitoms spausdinams: „Ši laikraščiai, atsišaukiamai ir visokios rūšies spaudiniai, kurie turi tikslo tramdyti viešąją tvarką arba saugumą, arba elgęsi Vyriausiojo Komisarariato, Apstatymo kariuomenės priešais, išleisti uždraudžiami ir konfiskuojami.“

Tą pačią dieną vakarop paskirti sukilėlių būreliai pradėjo artintis į Klaipėdą ir supti miestą. Vyriausias Mažosios Lietuvos savonorių štabas apsisėjo Ginduliuose.

Sausio 11 dieną Klaipėdoje susireikšavo visų stambesniųjų pramonės įmonių darbininkai, tuo būdu pareikšdami savo nepasitenkinimą esamąja padėtimi ir rodydami pritarimą sukilėliams. Galima buvo tikėtis, kad Vyr. Komisararų Petinės tokios padėties akivaizdoje nusileis, pripažins Gelbėjimo Komiteto paskirtąjį

direktorijos pirmininką p. Simonaitį ir tuo būdu legalizuos naująją tvarką. Tačiau jis nė nemanė to daryti ir emė ruoštis karnai. Šitą savo nusistatymą jis paskelbė gyventojams, išleisdamas atsišaukiamą vien vokiečių kalba ir įsakymą ta atsišaukimą išlipdyti gatvėse:

„Klaipėdos krašto gyventojai. Didokas skaičius civilių asmenų („Freischähler“) įsiveržė į Lauksargių stotį. Kaipto Santarvės Valstybių atstovas, aš priemonėmis visomis turimomis priemonėmis prieš krašto neliečiamybės sulaužymą. Kviečiu gyventojus laikytis ramybės ir atsiduoti savo užsiėmimui ir savo darbiui. Santarvės valstybių man pavesta postą aš neapleisiu. Petinė“

Tą pačią dieną vakare buvo išleistas ir paskelbtas įsakymas, įvedęs cenzūrą laikraščiams ir kitoms spausdinams:

„Ši laikraščiai, atsišaukiamai ir visokios rūšies spaudiniai, kurie turi tikslo tramdyti viešąją tvarką arba saugumą, arba elgęsi Vyriausiojo Komisarariato, Apstatymo kariuomenės priešais, išleisti uždraudžiami ir konfiskuojami.“

„Ši laikraščiai, atsišaukiamai ir visokios rūšies spaudiniai, kurie turi tikslo tramdyti viešąją tvarką arba saugumą, arba elgęsi Vyriausiojo Komisarariato, Apstatymo kariuomenės priešais, išleisti uždraudžiami ir konfiskuojami.“

„Ši laikraščiai, atsišaukiamai ir visokios rūšies spaudiniai, kurie turi tikslo tramdyti viešąją tvarką arba saugumą, arba elgęsi Vyriausiojo Komisarariato, Apstatymo kariuomenės priešais, išleisti uždraudžiami ir konfiskuojami.“

„Ši laikraščiai, atsišaukiamai ir visokios rūšies spaudiniai, kurie turi tikslo tramdyti viešąją tvarką arba saugumą, arba elgęsi Vyriausiojo Komisarariato, Apstatymo kariuomenės priešais, išleisti uždraudžiami ir konfiskuojami.“

pozicijas. Mieste buvo paskelbta apsišauktas padėtis. Visa tai aiškiai rodė, kad pats Petinė nesuspėjęs pasilyti taikingą būdą konfliktui likviduoti. Todėl sukilėlių vadovybė sausio 12 d. pasukė į Klaipėdą de parlamentarus. — Gervina ir Kibelka, kuriuos iškėlė Petinė šitoki rašta:

„Jo Ekscelencijai Ponui Alijantų Ober-Komisarui Klaipėdos Krašte.

Klaipėdos krašto savonorių kariuomenė, susidarusi iš savo noru įstojusiu piliečių, yra apėmusi visą šalį. Vyriausias Mažosios Lietuvos Gelbėjimo Komitetas pavedė man įeiti Klaipėdos miestą ir atstatyti direktoriją, kuri prarado piliečių pasitikėjimą. Jūs vieton visame krašte jau veikia gyventojų valia pastatytoji laikinoji krašto vyriausybė ir netrukus ji pradės veikti Klaipėdoje.

Iki šiam laikui nepralietas nė vienas kraujo lašas, o viso krašto gyventojai su didžiausiu džiaugsmu sutiko perversmą. Visame krašte administracija ir policija eina ir toliau savo pareigas. Tik šiandien, prisitarinėj prie Klaipėdos, mes buvome sutikti šautuvų ir kulkošvydių ugnimi.

Be to, turiu garbę pareikšti Jūsų Ekscelencijai, kad mano vedamoji savonorių kariuomenė nekariauja su Aukštąja Santarve ir yra visai neutrali garbingosios Prancūzų kariuomenės atžvilgiu. Mes sukilome tik nepakenčiamos direktorijos nuverst. Visa šalies tvarka pasilieka tokia, kaip įgali šiol yra buvusi, o su garbingąja Prancūzų kariuomenės mes norime nustatyti širdingiausius santykius. Dėl to prašau Jūsų Ekscelenciją, Gerbiamaasai Pone Ober-Komisare, atitraukti Prancūzų kariuomenę iš jos būstinės ir sulaukyti ją nuo karo veiksmų, o policijai įsakyti eiti savo

pareigas, nekludant man ramiai įžengtį Klaipėdą. Jūsų Ekscelencijos sutikimą išpildyti ši mano prašymą man linkėkite pranešti man šiandien ne vėliau kaip 3 valandos 12 sausio gražindami mano pasiūstuosius parlamentarus. Atsakomybė prieš Alijantų vyriausybę už pralietą kraują, jeigu tas atsitiktų, po šito mano pareiškimo, kris ne ant mūsų. Iš savo pusės užtikrinu tiek garbingąją Prancūzų kariuomenę, tiek visiems Klaipėdos gyventojams ir valdininkams pilniausią neliečiamybę. Tik su tais, kas išdrįsta pakelti ginklą prieš savonorių kariuomenę arba kėsinas ardyti tvarką ir gyventojų ramybę, elgsiuos pagal karo meto įstatymus. Informacijos dėliai turiu garbę pridėti: 1. Manifestą visiems Klaipėdos krašto gyventojams. 2. Officiers et soldats de France. 3. An die Beamten und Angestellten des Memelgebiets.“

Pasirašė: Budrys, Mažosios Lietuvos Savonorių Kariuomenės Vadas; Oksas, Stabo Viršininkas.“

Petinė atsakė, kad karo veiksmams prasidėjus, visą valdžią perėmęs prancūzų ginkluotų pajėgų viršininkas majoras Thibot ir kad todėl visais reikalais, susijusiais su karuomenės veiksmu, reikia kreiptis į jį. Atsakydamas buvo mandagus ir, atrodė, kad yra vilties susitarti. Sekančią dieną panašaus turinio raštas per parlamentarus buvo nušustas majorui Thibot, bet dar prancūzai jau turėjo žinių, kad ir Klaipėdą siunčiamis angliu ir prancūzų karo laivai paremi okupacinę prancūzų karuomenę. Thibot labai drastiškai egiš su mūsikiškais parlamentais ir, kečiolik valandų užvilkinęs, atsakė šurkščiu tonu rašytą atsakymą, reikalaujanti, kad sukilėliai išsinešintų iš Klaipėdos krašto. Atsakymas buvo be jokio parašo.

Kadangi sukilėlių vadovybės rašte majorui Thibot buvo sakoma, kad, negavus patenkinamo atsakymo, bus pradėti karo veiksmai, tai sausio 13 d. priešakinėms sukilėlių užtvaroms buvo įsakyta šaudyti priešinkinių žvalgus ir kliudyti visoki prancūzų manevravimą fronto zonoje. Be to, iš Silutės ir Pagėgių rajono buvo pritraukti prie Klaipėdos tie Mažosios Lietuvos savonoriai, kurie tenai buvo atliekami. Siems atvykus, buvo nusistatyta pulki Klaipėdą naktį sausio 14 d. Puolimo planas reikalavo gana didelius mūsikiškių jėgų grupavimus, kad turėtume persvarą tuose punktuose, kur priešinkinas buvo gerai įsistiprines. Kad persigurvavimas nebūtų priešinkinio pagstebtas, jis tegalėjo būti vykdomas tikta sutemus. Manyta, kad ilgos sausio mėnesio nakties pilnai pakaks šitam uždaviniumi atlikti ir paryči bus galima pradėti puolimas. Bet 1923 m. žiema buvo vėlyva. Žemė buvo dar nesušalusi. Teko tamsoje, be kelių, klampoti per purvyną. Persigurvavimui buvo sugašinta dvi grupai daugiau laiko, negu buvo manyta. Pagaliau ir savonoriai pasirodė tiek nulše, kad nebeturėjo jėgų energingai pulti prieš. Įsakymas buvo atšauktas, ir kautynės atidėtos.

Reikia manyti, kad priešingosios pusės vadovybė klaidingai suprato mūsikiški dėsima ir tariamąjį neryžtingumą. Mat, Mažosios Lietuvos savonoriai dvi dienas (sausio 11 ir 12) nepalaido nė vieno šūvio ir net neatsakinėjo į priešinkinio ugnį. Sausio 13 d., deryboms nutrukus, jie, tiesa, pradėjo šaudyti, bet pirmyn žengti nemėgino. Dėl to galėjo susidaryti įspūdis, kad savonoriai neturi pakankamai drąsos atakuoti miestą. Kad tokių minčių priešinkiniai valandų užvilkinęs, atsakė šurkščiu tonu rašytą atsakymą, reikalaujanti, kad sukilėliai išsinešintų iš Klaipėdos krašto. Atsakymas buvo be jokio parašo.

Grudžio 17 dieną Sorbonoje (Paryžiuje) A. J. Greimas apgyne valstybinį doktoratą. Iš viso tai yra antrasis lietuvių, apgynęs Sorbonoje valst. doktoratą (pirmuoju buvo Dr. Jurgis Baltrušaitis, poeto sūnus). Labai sunkiose materialinėse sąlygose pradėjo savo mokslo darbą naujasis daktaras. Pagerėjo jos, kai prancūzai pamatė jo didelę inteligenciją ir sugebėjimą dirbti ir kai pakvietė jį į Centze National de la Recherche scientifique, kur gavo atitinkamą atlyginimą ir jau be materialinio vargo užbaigė savo darbą. Disertacijos apgynimas apvainikavo prancūzų parodytą jam pasitikėjimą. Retas atsitikimas, kad per gynimą visai nebūna diskusijų ir priekaištų. O jį šį kartą nebuvo. Dar rečiau vienbalsiai ir be diskusijų yra pripažįstamas aukščiausias laipsnis (très honorable). Šį kartą ir taip buvo. Dar daugiau. Darbas yra pripažintas pirmos klasės darbu. A. J. Greimas ne tik pateikė nepaprastai gausią medžiagą, bet ir naują tyrinėjimo metodą, kurį tikslingai pritaikė, tuo pačiu išnešdamas daug naujo ir būsimus tyrinėjimus leksikologijoje. To metodo pagrindas yra: žodžius reikia studijuoti ne tik pagal jų formą, bet ir pagal jų turinį, pagal jų istorinę, o ne vien filologinę kilmę. Šis metodas, kaip ir Juri komisija pripažino, gali būti labai plačiai pritaikytas. Jo dėka leksikologija (žodyno mokslas) tampa dideliu mokslu, sociologijos ir socialinės psichologijos talkininku. Tikslus išaiškinimas, nuo kurios datos imta toks ar kitoks žodis vartoti, leis spręsti apie laikotarpio reikšinius, kada toks ar kitas diktas pasirodė, arba tokia ar kitokia sąvoka tada ar tada gimė. Tai neabejotinai palengvins istorikams daryti tiksles-

A. J. GREIMAS — NAUJASIS DAKTARAS

nius sprendimus. Šio metodo dėka pavyko nustatyti, kad visi kapitalizmui ir buržuazijai charakteringi išsireikšimai atsirado apie 1830 metus, o Karl Marksas tvirtino, kad kapitalizmas atsirado tik apie 1848 metus. Dr. A. J. Greimo darbu pirmoji, t. y. didžioji, tezę, turinti 431 psl., vadinasi „La mode en 1830 essai de description du vocabulaire vestimentaire d'après les journaux de mode de l'époque. (Bandymas aprašyti epichorenginio žodyną pagal apšomadų žurnalus).“ Tos pirmosios tezės direktorius buvo žymusis filologas Charles Bruneau. Antrąjį, t. y. mažąjį, tezę „Quelques reflets de la vie so-

ciale en 1830 (keli socialinio gyvenimo 1830 metais atspindžiai)“, 147 psl. Jos direktorius buvo Wagner. Šį savo didelį darbą A. J. Greimas dedikavo tėvui, Sibire mirusiam. Gynimo metu prof. Lebegue (renesanso specialistas) pareiškė: „Mes drauge su Jumis protestuojam prieš kiekvieną deportaciją, kokios idėjos vardu ji bebūtų vykdoma.“ Dr. A. J. Greimo darbas yra didelis protestas prieš kiekvieną barbariškumą, bet lygiai ir pergalės šauksmas pasauliui, kad lietuvių tauta gauta, kad ji kūrybinga, jei tokiose sunkiose sąlygose jos gabeji vaikai gali taip gražiai mokslui ir mokslo tiesiai tarnauti. J. D. N.

Įsisteigė Rašytojų Draugija Kanadoje

Grudžio 12 d. Montrealyje įvyko pirmasis Kanados Lietuvių Rašytojų Draugijos susirinkimas. Jai įkurti iniciatyvos emėsi JAV Rašytojų Draugija. Susiregistravo 12 narių. Dr. A. Sidlauskaitė susirinkime skaitė referatą apie talentu apdovanoto intelektualo vaidmenį visuomenėje. Apdarti draugijos tikslai ir veikimo gairės. Organizaciniai pagrindai paimti JAV Lietuvių Rašytojų Dr-jos įstatai.

Draugija rašytojų sąvoką supranta platesne prasme. Dėl to jos nariais yra įsirašę ne tik grožinės literatūros kūrėjai, bet ir istorikai, žurnalistai. Draugijos tikslas — jungti visus Kanadoje gyvenančius, ar su Kanados lietuviais labai glaudžius ryšius turinčius lietuvius rašytojus ir kelti mūsų tautos kultūrą bei literatūrą. Numatoma telkti draugijos rėmėjus ir sudaryti fondą, kuris pradėtų leisti lietuviškus raštus. Taip pat numatoma rengti literatūros ir meno vakarus, išleisti literatūros metraštį.

Centro valdybion išrinkti: pirm. M. Aukštaitė, sek. J. Nevardauskas, išd. Pr. Kozulis. Revizijos komisijon pakviesti: prof. A. Sapoka, Pr. Rudinskis ir M. F. Jokubynienė. Kitas suvažiavimas numatomas sušaukti kovo mėnesį. Suvažiavimas pasveikino Kanados ministrą pirmininką, pasaulio lietuvius, Kanados Lietuvių ir JAV Liet. Raš. Dr-ją. Kanados min. pirm. St. Laurent'ui lietuviai dėkoja už galimybę kurtis Kanadoje ir reikiama vilti, kad Kanada pakels protesto balsą prieš sovietų terorą ir genocidą, nukreiptą prieš Lietuvą, Latviją ir Estiją.

MANCHESTERIEČIAI RUŠIA LITERATŪROS VAKARĄ

Sausio 22 dieną Manchesterio lietuvių ruošia literatūros vakarą, kurio programą atliks įvairių Anglijos vietų suvažiavę rašytojai. Panašūs vakarai jau yra anksčiau buvę Londone ir Bradfordje. Galime tikrai nuoširdžiai džiaugtis, kad po sunkaus darbo Anglijos lietuvių randa dar laiko kultūriniam veikimui ir kūrybiniam darbiui. Vakaro pelnas numatoma skirti poeto V. Šlaito eilėraščių rinkiniui išleisti.

MANCHESTERIEČIAI RUŠIA LITERATŪROS VAKARĄ

Sausio 22 dieną Manchesterio lietuvių ruošia literatūros vakarą, kurio programą atliks įvairių Anglijos vietų suvažiavę rašytojai. Panašūs vakarai jau yra anksčiau buvę Londone ir Bradfordje. Galime tikrai nuoširdžiai džiaugtis, kad po sunkaus darbo Anglijos lietuvių randa dar laiko kultūriniam veikimui ir kūrybiniam darbiui. Vakaro pelnas numatoma skirti poeto V. Šlaito eilėraščių rinkiniui išleisti.

— Ryšium su Kalėdų giesmės „Stille Nacht, heilige Nacht“ autorios Josef Mohr 130 metų gimimo sukaktimi, Austrijos paštas išleidišia pašto ženklus su jo ir giesmės kompozitoriaus Franz Gruber atvaizdais. — Pagarsėjęs Michelangelo „Dovydas“ iš Florencijos laikinai išvežtas į Vašingtono Tautinę galeriją.

SUSIORGANIZAVO CHORAS

Bradforde, vienoje iš gausesnių naujųjų ateivių kolonijų, yra gana gyva kultūrinė veikla. Rimtųjų suvarstomas savo namų — kultūros židinio — pirkimas. Nesenai susiorganizavo mišrus lietuvių choras, vadovaujamas p. Juskos. Per Kalėdas jis pirmą kartą pasirodė per pamaldas bažnyčioje.

MANCHESTERIO LIETUVIAI NUSIPIRKO NAMUS

Prieš pat Kalėdas Manchesterio Lietuvių socialinis klubas nusipirko erdvius namus su dideliu sklypu. Savos patalpos telks daug patogumų kultūriniam veikimui ir kolonijos tarpusavyje santykiavimui. Klubo veikloje aktyviai dalyvauja ir buvę tremtiniai.

DISERTACIJA APIE ARK. JURGĮ MATULEVIČIŲ

Prieš pat Kalėdas Romos „Angelicum“ lietuvis Tėv. Steponas Matulis (marionas) apgyne disertaciją tema: „Arkivyskupas Jurgis Matulaitis-Matulevičius Apaštališkasis Vizitatorius Lietuvoje“ ir įgijo teologijos daktaro laipsnį.

DALIS LIET. TAUTINIO ANSAMBLIO VEIKS SELIGENSTADTE

Zinomojo Lietuvių Tautinio Ansamblio vadovai režisierius G. Velička ir muzikas Stp. Sodeika iš Seligenstadte persikėlė į Hanau liet. tremt. stovyklą. Seligenstadte pasiėjo apie 30 LT Ansamblio dalyvių, kurie be minėtų vadovų pasiryžę tėti toliau pamėgtąjį darbą. A. Balsas — Bernard Shaw laisvai dramos aktorei Elen Terry ir žinomai perduoti Britų muziejui. Laisvą žmonai galesių būti skelbiam tik 5 metams nuo jo mirties suėjus.

— Ryšium su Kalėdų giesmės „Stille Nacht, heilige Nacht“ autorios Josef Mohr 130 metų gimimo sukaktimi, Austrijos paštas išleidišia pašto ženklus su jo ir giesmės kompozitoriaus Franz Gruber atvaizdais. — Pagarsėjęs Michelangelo „Dovydas“ iš Florencijos laikinai išvežtas į Vašingtono Tautinę galeriją.

GERBIAMOSIUS „LIETUVIŲ ŽODŽIO“ SKAITYTOJUS IR PLATINTOJUS

„Lietuvių Žodis“, negaudamas iš niekur medžiaginės paramos, jau kelintą mėnuo tesilaiko tik savo skaitytojų ir platintojų pagalba. Tačiau kad šis vienintelis Anglų zonos nepartinis lietuvių savaitraštis ir toliau galėtų sėkmingai stovėti tremtinių bendruomenės ir tautos reikalų tarnyboje, būtina reikia užsimo-

kančių skaitytojų skaičių pakelti bent 300-tais. Kreipiamės į Gerb. mūsų skaitytojus ir platintojus, kurie mus palaikėte ir palaikote, prašydami pateikti naujų skaitytojų savo artimųjų ar bičiulių tarpe. Prikalbinkite ypač tuos, kurie „Liet. Žodį“ iš Jūsų skolinai pasiskaityti, neužmirškite vieną kitą mėnesį užprenuoti mūsų laikraštį savo ir užjūrio emigraciams bičiuliams, pasiūlykite jį kiekvienu pasitaikiusia proga. Prenumerata vienam mėnesiui: Vokietijoje 2,25 DM, užsienyje — 4,— DM, atskiras numeris — 0,50 DM

Maloniai mūsų bičiuliai, nuo Jūsų skubios paramos priklauso laikraščio tolimesnė egzistencija. Paremkite mūsų pastangas! Paremkite tuojau! Pirmasis ir tiesioginis mūsų prašymas kreipiamas ypač į Anglų zonos skaitytojus, kurių specifinams reikalams mes jaučiame išskirtinę pareigą tarnauti. Tik bendrosios pastangomis, bendruomeniniu samoningu pajėgme išlaikyti savo laikraštį bent tol, kol didesni mūsų dalis jau bus iškurdirusi pastovesniam tremties gyvenimui kuriame nors užjūrio krašte. „Lietuvių Žodis“

PADEKA LTB Šiaurės Reino-Vestfalijos apygardos atstovų ir apylinkių pirmininkų 1949. I 12 suvažiavimuose ruošiant padėjusiems: p. Augustodorfo apylinkės pirmininkui, stovyklos lietuvių vadovui ir ponioms, padėjusioms suorganizuoti suvažiavimų dalyvių maitinimą ir apnakvotinimą, nuširdžiai dėkojame.

LTB Britų Zonos Taryba

DAR 20.000 GARANTIJŲ

Iš užjūrio lietuvių spaudos sklilčių

Kalėdinė JAV lietuvių spauda savo skaitytojams pateikė padidintus numerius. Kūčių dienos „Draugas“ išėjo net 32 puslapių. Juose ne mažiau kaip pusė vietos užkariavo reklaminio pobūdžio sveikinimai. Laisvoji konkurencija ir gaminių perteklius verčia komersantus nesnausti. Ir juo labiau dabar, kai JAV statistikos biuras Kalėdų išvakarėse paskelbė, kad kainos krinta jau antrą mėnesį. Spėjama, kad tai yra kintančios ūkinės konjunkcijos reiškinys. Atsargesnės imonės mažina darbininkų skaičių. Atleistiųjų eilėse yra ir tremtinių, vos prieš kelias savaites JAV iškūrusių.

Ar tai atsilieps mūsų emigracija? I šį klausimą šiandieną dar sunku atsakyti. Iždo sekretorius (finansų ministeris) Vašingtone, pasak „Amerikos Lietuvių“, pareiškė, kad didelės krizės laukti nereikia. Jei jo prognozė teisinga, tai laikinė depresija žymios įtakos garantijų medžioklei neturės. Bet ju, kaip matyti iš E. Devenienės, BALF'o imigracijos ir įkurdinimo k-to pirmininkės, prieš pat Nauj. Metus paskelbto atsišaukimo, mums reikia dar labai daug. „Todėl daug buvo prašyta, kad lietuvių pildytų blankus ne vien pažistamiems ir giminėms, bet ir nepažistamiems, nes kitaip neišnaudosime mums skirtos kvotos. Mums reikia dar bent 20 000 darbo ir buto garantijų.“

O kai turi laimę, nerelkia nė garantijų „Dirva“ rašo, kad į Senatobijos m. (Mississippi valst.) atvyko 22 lietuvių šeimos, susidedančios iš 89 asmenų. Jis pasikvietė vieną vienas kvietėjas: buv. JAV armijos pulkininkas medvilnės ūkio savininkas A. T. Callcott. Visas šias šeimas jis pasirinko pats iš DP stovyklų ir išsigabeno į Senatobiją Vokietijoje jis neseniai lankėsi vienos draudimo bendrovės reikalais.

Lenkai skundžiasi Amerikos lenkų spaudoje skundžiamasi, kad iš 180 tremtinių, tačiau apie karą Aliaskoje, esa, mažiau kalbama nei JA Valstybėse.

Ir Urugvajaus lietuvių protestuoja Urugvajaus lietuvių demokratų komitetas, kaip praneša „Naujienos“, pasuntė JT gen. sekretoriui T. Lie protestą dėl Sov. Sąjungos teroro, deportacijų ir lietuvių tautos naikinimo. Proteste nurodoma, kad Lietuvoje jau 8 m. siaučia komunistinė sauvaiė, ir prašoma imtis priemonių tautos teisėms apginti ir Lietuvos gyventojams apsaugoti. Protestą išspausdino Urugvajaus dienraštis „El Plata“, redaguojamas dr. Juan Andres Ramirez.

J. Lūžys

kašliuviu viename laive Lenkijos piliiečių titulu, tik 35 buvo lenkų tautybės. 60 buvo ukrainiečių, o kiti — žydai, lietuviai ir kiti. „Sandara“ aiškina: „Čia nieko tokio nuostabus. Šiuo metu nemažai atvyksta iš anos pusės Curzono linijos. Teisiškai jie yra Lenkijos piliiečiai, bet tautiniu atžvilgiu jie yra ukrainiečiai arba baltgudžiai“. Galbūt būti jų tarpe ir lietuvių.

Bent po 20 dolerių kiekvienam Nors ir gerokai emigracinių darbų gulamas, BALF'as nepa- miršta ir tremtinių šalpos. Prieš Kalėdas į Europą jis pasiuntė de- vėtyliu drabužių 367 maišus ir avalynės, aprangos ir kit reikmenų 50 dėžių. Visa tai sveria 46.084 svarus ir yra verta 75.615,10 dolerių. Pats BALF'as apskai- čiavo, kad duodant visiems, kiek-

Kasselio lietuvių stovyklos jaunieji muzikantai

vienam tremtinių tektų vos po 1 svarą, vertą 80 centų. Todėl jis ragina tautiečius sumesti tiek, kad kiekvienam tremtiniui per metus aukų tektų vidutiniškai bent už 20 dolerių.

Ar yra lietuvių Aliaskoje? DP Aliaskos tuo tarpu, rodos, dar nepasiekė, bet lietuvių ten irgi jau yra. Vienas tokių pji- nierių yra Albinas Kūlys, praeju- siame kare buvęs aviacijos leiten- nantas. Aliaskoje jis įsikūrė po- karo. Jau turi pavyzdiną vištų ūkį, gražius moderniškus tro- busčius ir kt. — informuoja „Vie- nybė“, o „Darbininkas“ plačiai aprašo kito lietuviu mėginimus: „Ant Celsis, į JAV atvykęs prieš pat karą su verslininkų ekskursija, joje liko ir karo me- tu tarnavo JAV kariuomenėje. Pasiekė štabo seržanto laipsnį. Išėjęs atsargon uždirbo mažiau- nei kariuomenėje būdamas. Iš-

kašliuviu viename laive Lenkijos piliiečių titulu, tik 35 buvo lenkų tautybės. 60 buvo ukrainiečių, o kiti — žydai, lietuviai ir kiti. „Sandara“ aiškina: „Čia nieko tokio nuostabus. Šiuo metu nemažai atvyksta iš anos pusės Curzono linijos. Teisiškai jie yra Lenkijos piliiečiai, bet tautiniu atžvilgiu jie yra ukrainiečiai arba baltgudžiai“. Galbūt būti jų tarpe ir lietuvių.

Be eskimų, ten yra nemaža švedų, anglų, kiek lenkų. Lie- tuvių A. Celsis teaptikęs tik tris: laivų krovėją, aukso ieškotoją ir geležinkelietį. Visi gyvena pasi- turinčiai. Vienam per 2% me- tuų pavyko sutaupyti net 10 000 dolerių.

Gyvenimo ir darbo sąlygos sunkios, bet perspektyvos geros. Daug darbų duoda kariuomenė. Statomi nauji aerodromai, tiesia- mi geležinkeliai, įrengiami san- dėliai. Kalbama, kad kartais į Aliaską atskrenda rusų lėktuvai- čiavo, kad duodant visiems, kiek-

„Naujienos“ skelbia, kad Mon- tevideo dienraštis „El Diario Espanol“ X. 15 laidoje įsidėjo Dr. K. Griniaus atsišaukimą, kuriuo jis kreipiasi į išblaškytus lie- tuvius. Ispanų laikraštis „acentuoja tai, kad Dr. Grinius pataria lie- tuviams bendradarbiauti su len- kais, ukrainiečiais, latviais, es- tais, suomiiais, rumunais, bulga- rais, graikais, gruziniais, armė- nais, turkais, persais ir kitų tau- tybių žmonėmis, organizuoti ma- sinius protesto mitingus ir kreip- tis į valdžias bei spaudą užtari- mo ir paramos.

Vysk. Brizgys lanko S. Ameriką Prieš kurį laiką į JAV išvykęs vysk. V. Brizgys yra numatęs aplankyti Čikagą, Filadelfiją, Ka- nados lietuvių centrus ir kt. di- desnes lietuvių kolonijas S. Ame- rikoje, kiek leis laikas iki š. m. gegužės mėn. I Dr. J. Prunskio klausimą („Draugas“, 1948. XII. 17, Nr. 296) — „Ar Ekscelencija pasiliksite Amerikoje, ar planuojate grįžti į Europą?“, vyskupas atsakė: „Ne tik planuoju, bet ir turiu grįžti“

V. Jonuskaitė gavina Čikagos lietuvius Daugiau kaip 500 lietuvių, ra- šo „Naujienos“, gruodžio 5 d. klausėsi V. Jonuskaitės koncer- to Čikagoje. Publikai labiausia patikusios lietuviškos dainos.

J. Lūžys

Farmeriai reikalauja tremtinių

Kai emigracijos vežimas nei- šikapsto iš klampynės, JAV ūki- ninkai nerimsta, nesulaukiami tremtinių. „Amerikos Lietuvių“ rašo, kad Edw. M. O'Connor, vie- nas DP K-jos narių, praneša, jog tūkstantčiai Amerikos ūkininkų siūlo namus ir darbus tremtin- iams. Jo įstaiga esanti apvers- ta ūkininkų reikalavimais darbi- ninkų. Ypač daug reikalaujami iš centrinių ir šiaurinių valstybių.

Kanada prigludė jau 4.000 „Vienybės“ žiniomis, į Kanadą įvažiuo jau apie 4.000 lietuvių tremtinių. Baigė darbo sutartis, lietuvių daugiausia kryptą į To- ronto, Montreale ir Hamiltono miestus. Geriausios gyvenimo ir darbo sąlygos esančios Ontario provincijoje, Toronto ir kt. mies- tuose.

Toronte naujai atvykusių ešą priskaitoma apie 1.000, Hamilto- ne apie 500 ir Montrealyje apie 600 lietuvių. Miestuose gyvena lietuvių, laisvai pasirinkę darbus, uždirbą nuo 0,85 iki 1,25 dol. valandai.

Dr. Griniaus atsišaukimas ispa- nška

„Naujienos“ skelbia, kad Mon- tevideo dienraštis „El Diario Espanol“ X. 15 laidoje įsidėjo Dr. K. Griniaus atsišaukimą, kuriuo jis kreipiasi į išblaškytus lie- tuvius.

Ispanų laikraštis „acentuoja tai, kad Dr. Grinius pataria lie- tuviams bendradarbiauti su len- kais, ukrainiečiais, latviais, es- tais, suomiiais, rumunais, bulga- rais, graikais, gruziniais, armė- nais, turkais, persais ir kitų tau- tybių žmonėmis, organizuoti ma- sinius protesto mitingus ir kreip- tis į valdžias bei spaudą užtari- mo ir paramos.

Vysk. Brizgys lanko S. Ameriką Prieš kurį laiką į JAV išvykęs vysk. V. Brizgys yra numatęs aplankyti Čikagą, Filadelfiją, Ka- nados lietuvių centrus ir kt. di- desnes lietuvių kolonijas S. Ame- rikoje, kiek leis laikas iki š. m. gegužės mėn.

I Dr. J. Prunskio klausimą („Draugas“, 1948. XII. 17, Nr. 296) — „Ar Ekscelencija pasiliksite Amerikoje, ar planuojate grįžti į Europą?“, vyskupas atsakė: „Ne tik planuoju, bet ir turiu grįžti“

V. Jonuskaitė gavina Čikagos lietuvius Daugiau kaip 500 lietuvių, ra- šo „Naujienos“, gruodžio 5 d. klausėsi V. Jonuskaitės koncer- to Čikagoje. Publikai labiausia patikusios lietuviškos dainos.

J. Lūžys

kiečia atvykti ir įskurti Pran- cūzijoj. Tuo reikalu Prancūzijos rūpinasi pasiuntinys S. A. Bač- kis, ministras E. Turauskas, plk. Lankoronskis ir kiti. Bet p. J. Valaitis pirmoje eilėje rekomen- duoja tremtiniam vykti į JAV, kita tinkama lietuviams šalis yra Kanada, po to Australija, Argen- tina ir Urugvajus Pietų Ameri- koj ir galiausiai Prancūzija.

P. J. Valaitis, baigdamas savo pranešimą, perdavė tremtiniam sveikinimus BALF'o pirmininko Kun. Dr. J. B. Končiaus, BALF'o direktorių, komisijos, štabo ir vi- sų lietuvių, palinkėdamas tremti- niams ištvėrmės, kantrybės, vie- ningumo ir turti viltį, kad anks- čiau ar vėliau kiekvienas tremti- nys naujam pasaulyi rasias prie- glauda. Svečias kartu pareiškė, kad norįs daug ko pasimokyti ir iš pačių tremtinių, arčiau pa- žinti tremtinių vargus ir rūpes- čius, sugėbėti įeiti į tremtinių šeimą bei būti naudingų tremti- niškajai visuomenei ir visai lie- tuvių tautai.

BALF'o atstovas p. J. Valaitis yra gimęs JAV Bostono mieste.

PRANEŠIMAI

BCT PRANEŠIMAI Apygardinė 920 IRO būstinė iš Düsseldorf (Stahlfhof) nuo 1949 m. sausio 12 d. persikelia į: Marlborough Barracks (2nd Floor) Steinfurtherstrasse MÜNSTER. Pašto adresas: 920 IRO Regional Team HQ's Münster 110 HQ's CCG (BE) BAOR 12.

Telegrafo adresas: INOREFUG MÜNSTER Telefonai: Direktorius — Münster 6492 Įkurdinimo sk. — Münster 6356 Atrankos (ELIGIBILITY) sk. Münster 6359.

IEŠKOMI SPECIALISTAI 1. Firma LOGOBAX, Sao Pau- lo, Brazilija, ieško aukštai kvali- fikutuoto precizinio mechaniko, tu- rinčio patyrimo skaldymo maši- nų gamyboje. Kandidatas 4—6 mėn. bus vel- tu apmokamas firmos skyriuje, esančiame Paryžiuje. Kelionės išlaidas į Braziliją apmoka firma. Atlyginimas pagal vietinius nuostatus ir kandidato kvalifi- kacijas. Turės būti sudaryta trejems metams darbo sutartis, kurios neatnaujinus firma ap- mokės kelionės išlaidas atgal į Europą.

Pageidaujamas portugalų ir prancūzų k. mokėjimas. 2. Henry Birks and Sons Ltd., Montreal, Kanada ieško: a) dve- jų medalių ar metalinių antspaū- dų (monetų) kalėjų; b) vieno aukštai kvalifikuoto deimantų įstatintojo; c) šešių metalo šli- vutėlių; d) vieno ar dviejų cilin- derių graverių; e) vieno ar dvi- ejų raižčių graverių ir f) dviejų sidabrakalių.

3. Auksakalių firma Kanadoje ieško šešių aukštai kvalifikuo- tų deimantų įstatintojų. 4. Į Prancūziją ieškomas mūri- ninkas. Reikalaujama su- tartis 2 metams, kuriai pasiba- vus būsia sudaryta gera proga verstis savarankiškai. Duodamas 4 asmenų šeima butas. Kandidatai turi prisijusti Baltų C. Tarybai, Detmold, Wittjestr. 14 savo vardus ir pavardes, tau- tybę, amžių, šeimos būklę, šei- mos narių skaičių ir kvalifikaci- jas bei patyrimą įrodančius do- kumentus. 5. Metalo kasyklos Kolumbijoje ieško 20 specialistų — kasyklų, elektros ir mechanikos inžinierių pastoviam darbui. Atlyginimai 350—400 dol. per mėnesį. Kandi- datai gali būti ir su šeimomis, nevyrėnai kaip 55 m. amžiaus ir turį universitetinį išmoksinimą. Pirmenybės teikiama šioje srityje dirbusiems ir mokantiems ispa- nų ar prancūzų k. Baltų Centr. Taryba

PRĄŠYMAS Svarbiam reikalui esant, norė- čiau pasikolinti arba nupirkti dr. J. Basanavičiaus Lietuviškas Pasakas (II, III ir IV d.) ir A. Giedriaus „Pasakas“ (liet. pasakų rinkinys), 1930 m. išleistas. Kas jų turi ar žino, labai prašau at- siliepti: A. Giedriaitis, Unterm Berg Lithuanian DP Camp, Bl. 10 (23) Oldenburg j. O.

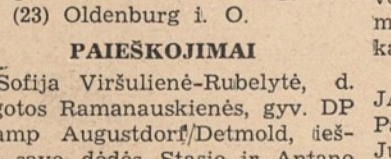
PAIEŠKOJIMAI — Sofija Viršulienė-Rubelytė, d. Agotos Ramanauskienės, gyp. DP Camp Augustdorf/Detmold, ieš- ko savo dėdės Stasio ir Antano Ramanauskų, gim. Poderiškių km., Garliavos valsč., Kauno ap., išvykusių į Ameriką prieš Didįjį karą.

SKELBIMAS NR. 62 Iš JAV ir kitur yra paieškomi šiame skelbime išvardinti as- menys. Ieškome jie arba jų likimą žinantieji malonėkietė atsiliepti K/kartotekai per artimiausius LTB skyrius, kartu nurodant ieškojimo eilės Nr. ir įdedant reikiama kiekį pašto ženklų at- sakymui apmokėti. 1. Zemaitytė Kunigunda iš LTBC/Kartotekos Vedėjas

18. Gauti giminių adresai iš JAV: Juozui Jušinskui, Henrikui Paškevičiui, Vladiui Rusinavičiui, Juozui Jacevičiui, Kazimierai Kelerienei — Valančiutei, Vladiui Paulauskui, Ievai Mickienei-Go- rodeckaitėi, Antanui Jančauskui, Mykolui Sidorui, Marijai Vaitkie- nei-Vindilytei, Kostui Sprindžiui, Antaninai Stasiukienei Každaile- vičiutei, Albinui Dulkui, Vincui Juralevičiui, Lucijai Zmutienėi- mien, Gledonytei, Juozui Monkevičiui, Marijai Sneiderienei, Stasiui Mi- siūniui ir Stasiui Beniui. Be to, užklydę laiškai: Majai Tulytei nuo Mrs. Zemaitys ir Albinui Dulkui nuo H. H. Brown bei Mr. Vasiliauskas.

1927 metų Prancūzijos pirmenybių Jėbeau—Le- zard partija, „tesėsi“ tik iki 4-rių ešimų, būtent: 1. d2 d4 2. d2 e5 3. d2 e4 4. h3? 3e3! Baltieji pasidavė, kadangi juoda turi atiduoti žirgą užpultą savo valdovę arba po 5. f:e3 gauti dviem ešimais matą.

Uždavinys Nr. 9 P. H. Williams

Baltieji 3 ešimais užmatuoja Uždavinio Nr. 8 (C Vaughan'o) sprendimas 1. d2—e4 d:c4 2. B:c4×1... B:h8 2. V:g7×1... Zg6 2. Ve3×1... Zg2 2. Vf6×1... (kg ki- tur) 2. Vg4×1.

Keturių ešimų partija! 1927 metų Prancūzijos pirmenybių Jėbeau—Le- zard partija, „tesėsi“ tik iki 4-rių ešimų, būtent: 1. d2 d4 2. d2 e5 3. d2 e4 4. h3? 3e3! Baltieji pasidavė, kadangi juoda turi atiduoti žirgą užpultą savo valdovę arba po 5. f:e3 gauti dviem ešimais matą.

Uždavinys Nr. 9 P. H. Williams

Uždavinio Nr. 8 (C Vaughan'o) sprendimas 1. d2—e4 d:c4 2. B:c4×1... B:h8 2. V:g7×1... Zg6 2. Ve3×1... Zg2 2. Vf6×1... (kg ki- tur) 2. Vg4×1.

Keturių ešimų partija! 1927 metų Prancūzijos pirmenybių Jėbeau—Le- zard partija, „tesėsi“ tik iki 4-rių ešimų, būtent: 1. d2 d4 2. d2 e5 3. d2 e4 4. h3? 3e3! Baltieji pasidavė, kadangi juoda turi atiduoti žirgą užpultą savo valdovę arba po 5. f:e3 gauti dviem ešimais matą.

LITHUANIAN WEEKLY NEWS Leidžia Baltų Centrinės Tarybos Lietuvių skyrius. Redaktoriai Pranas Naujokaitis ir Bronius Aušrotas. Newspaper authorised by P.R.I. S. C. C. G. (BE) Redakcijos ir Administracijos adresas: (21a) Detmold, Wittjestr. 14/ Spaudžia Borek & Geiser, Detmold

Tragiškai žuvus Kanadoje mano brangiam ir mylimam draugui Napoleonui Jonušiui. Ilikusiai žmonai Gaidai Jonušienei ir dukrelei lūdesio va- landoje reiškiu gilią užuojautą. Antn. Zaveckas Anglija.

A. A. Napoleonui Jonušiui. Kanadoje tragiškai žuvus, lūdimė kartu su jo žmona ir dukrele Juzė ir Antanas Rinkūnai, Toronto

A. A. S. m. sausio 10 dieną St. Blasiens (Schwarzwalde) po sunkios ir ilgios ligos mirė dipl. teisininkas Anatolijus Grievičius. Žmona, sūnus, brolis ir brolėnės

SPORTAS

KASSELIO „LITUANICA“ AROLSENE Sausio 9 d. Kasselio S. K. „Li- tuanica“ viešėjo Arolsene, kur žaidė prieš vietos IRO Amatų Mokyklą. Krepšinio susitikime kasseliečiai susikibo su stipria Mokyklos komanda, kurios eilėse žaidė buvę to pačios „Lituanicos“ bei Kasselio Gimnazijos žai- dėjai. Po karštos ir audringos kovos laimėjo Mokyklą 46:29 (16:9).

Komandose žaidė ir taškus pelnė: Arolseno Amatų Mokykla — Pakalnys 16, A. Kazakevičius 11, P. Kazakevičius 8, Bunys 9, Pilypauskas 2, „Lituanica“ — K. Miškinis 12, J. Ližaitis 8, V. Miškinis 7, Aizinas 2, Valaitis 0. Stalo tenise Mokyklos tenisi- ninkai lengvai įveikė „Lituanicos“ krepšinininkus 8:1.

Siuo metu „Lituanicos“ krep- šinio komanda „perleidusi“ dalį savų žaidėjų Arolseno Amatų Mokyklai, vis dar nesuscemen- tuoja į darnų vienėtą. To prie- žastis yra neturėjimas krepšinių salės. —Edv.—

SPORTAS AROLSENO AMATŲ MOKYKLOJE Arolseno Amatų Mokykloje jau kuris laikas veikia dvi krepšinio ir viena stalo teniso komandos, kurias paskutiniu laiku sudaro vienli lietuvių. Šie sportininkai turi iškovoję gražią pergalę Mo- kyklai.

Gruodžio 11 d. Mokyklos lie- tuvių susitiko su latviais moki- niais, kuriuos įveikė rekordine pasekme: 103:46

Sausio 1 d. dvi Mokyklos krep- šinio komandos lankėsi pas Bet- tenhauseno latvius, kur turėjo dvejias rungtynes ir abejas lai- mėjo: I kom. — 32:22, II kom. — 40:28.

Sausio 11 d. Mokyklos stalo te- nisininkai turėjo rungtynes su Tarptautinio Paieškojimų Biuro teniso komanda, kurią įveikė 6:3. —Edv.—

NESUTARIAMA DĖL VOKIETI- JOS DALYVAUJIMO Šių metų pradžioje vėl gyvai diskutuojamas Europos sporto spaudoje Vokietijos dalyvavimo tarptautinėse sporto varžybose klausimas. Ta proga Švedijos olimpinio k-to pirmininkas Eds- tröm „Aftonbladet“ laikraščio skiltyje pareiškė, jog Vokietija turėtų būti vėl priimta didžiojon

MAZOSIOS LIETUVOS TARYBOS SPAUDOS KOMISIJA YRA ISLEIDUSI ŠIUOS LEIDINIUS

- 1. „Krivulė“, leidinys lietuvių ir vokiečių kalbomis, 140 psl., žurnalinis formatas, iliustruotas DM 3,—
2. Vydūnas, Gevenimas Priuš Lietuvoje apie 1770 m., kaip jį vaiz- davo Kristijonas Do- nelaitis „1,20
3. Vydūnas, Die Le- benswelt im Preus- sischen Litauen ums Jahr 1770, in den Dichtungen des Pfar- vers Christian Do- nelaitis mit ihrer völk- ischen Bedeutung „1,20
4. Vydūnas, Ein Nach- lass schlichter litau- ischer Menschen „0,60
Užsakymus ir pinigus siųsti šiais adresais: P. „Krivulė“: „Spaudos skyrius“, (21a) Det- mold, Wittjestr. 14.
Už kitus leidinius: Leidykla „Aistia“, (16) Kassel- Oberwehren, DP Camp Matten- berg, Forty-secondstr. 3, US Zo- ne, Germany.
Padėkite vargantams Mažo- sios Lietuvos lietuviams prieti prie lietuviškos spaudos. M. L. T. Spaudos Komisija

22 1949. I. 22. ŠACHMATAI Veda K. Skėma

YMCA'OS OSNBRÜCKO APYGARDOS ŠACH- MATŲ PIRMENYBĖS AUGUSTDORFE Sausio 22—23 d. Augustdorfe įvyksta YMCA'os Osnabrücko apygardos šachmatų pirmenybės, kuriose bus atrinkami kandidatai ir Britų zonos YMCA'os šachmatų pirmenybės Neustadte.

— New Yorko turnyro nugalėtoju tapo ameri- kietis Fine su 8 tšk., topradęs viso 2 pustuskius. Lemiamojo partijos Fine įveikė savo vyriausią konkurentą Najdorfą, palikdamas šį antroje vie- toje su 6½ tšk.

— Kalėdiniam Hastingso turnyre nugalėtoju išėjo Rossolimo su 6½ tšk., König 6, Mühring 5½, B. H. Wood ir Fairhurst — po 5, P. Schmidt 4½, Sir Thomas 4, Wade 3½, Wmsler 3, Tylor 2 tšk.

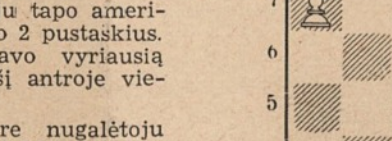
— Vilberte įvykęs tarp Unzickerio ir Hönlingerio matčas baigėsi pirmojo laimėjimu 4:2.

Kai Najdorfio priešininkas padaro neatsargų ešimą... šachmatų lentoje mes išvystame retai matomus vaizdus. Štai pasigėrėkime kad ir šia praėtais metais Buenos Aires lošta partija, primenančia Morphi laikų dvasią.

Balti: Najdorf; juodi: Šapiro (prancūziška) 1. e4 e6 2. d4 d5 3. Zc3 d:c4 (Rubinštino reko- menduotais ešimais; šis variantas reikalauja tačiau nepaprastai preciziško juodųjų lošimo) 4. Z:c4 d4? 5. Zf3 Zg6 6. B:d3 B:c7 (Heinicke, vienas šio debluto žinovų, čia rekomenduoja 6... Z:e4 7. R:e4 6) 7. 0—0 b6 (geriau 7... 0—0) 8. Z:e5 Bb7 9. Z:f6+ g7? 10. Z:t7! K:t7 11. Vh5+ Kg8 (Jei kitur kur, tai sekty 12 Rh6+ su greitu laimėjimu) 12. Be1 Zf8 13. B:e6! Z:e6 14. R:c4 Vd6 15. Rh6 Rf8 16. Be1 R:c8 17. Ve1! Rd7 18. B:e6! B:e8 19. B:e8+ R:e6 20. R:e6+ V:e6 21. B:f8 matas.

22 1949. I. 22. ŠACHMATAI Veda K. Skėma

Uždavinys Nr. 9 P. H. Williams

Baltieji 3 ešimais užmatuoja Uždavinio Nr. 8 (C Vaughan'o) sprendimas 1. d2—e4 d:c4 2. B:c4×1... B:h8 2. V:g7×1... Zg6 2. Ve3×1... Zg2 2. Vf6×1... (kg ki- tur) 2. Vg4×1.

Keturių ešimų partija! 1927 metų Prancūzijos pirmenybių Jėbeau—Le- zard partija, „tesėsi“ tik iki 4-rių ešimų, būtent: 1. d2 d4 2. d2 e5 3. d2 e4 4. h3? 3e3! Baltieji pasidavė, kadangi juoda turi atiduoti žirgą užpultą savo valdovę arba po 5. f:e3 gauti dviem ešimais matą.

Uždavinys Nr. 9 P. H. Williams

Uždavinio Nr. 8 (C Vaughan'o) sprendimas 1. d2—e4 d:c4 2. B:c4×1... B:h8 2. V:g7×1... Zg6 2. Ve3×1... Zg2 2. Vf6×1... (kg ki- tur) 2. Vg4×1.

Keturių ešimų partija! 1927 metų Prancūzijos pirmenybių Jėbeau—Le- zard partija, „tesėsi“ tik iki 4-rių ešimų, būtent: 1. d2 d4 2. d2 e5 3. d2 e4 4. h3? 3e3! Baltieji pasidavė, kadangi juoda turi atiduoti žirgą užpultą savo valdovę arba po 5. f:e3 gauti dviem ešimais matą.